

Humanitární činnost vybrané organizace při migrační vlně z Ukrajiny

Tomáš Lyko

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tomáš Lyko**
Osobní číslo: **L21431**
Studijní program: **B1032A020002 Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Humanitární činnost vybrané organizace při migrační vlně z Ukrajiny**

Zásady pro vypracování

- Teoreticky vymezte problematiku humanitární činnosti.
- Analyzujte humanitární činnost při migrační vlně z Ukrajiny se zaměřením na organizaci Člověk v tísni.
- Navrhněte opatření pro zefektivnění komunikace v rámci humanitární činnosti.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. DRAŽAN, Jan a PERGLER, Jan. *Člověk 25: čtvrtstoletí Člověka v tísni*. Praha: Zed', 2017. ISBN 97-88090-65-9322.
2. Ministerstvo práce a sociálních věcí: *Pomoc ukrajině* [online]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/pomoc-ukrajine>.
3. SphereAssociation. *TheSphere Handbook: Humanitarian Charter and Minimum Standards in Humanitarian Response*, fourth edition, Geneva, Switzerland. PracticalActionPublishing. 2018. Available at: <https://www.spherestandards.org/handbook>.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucí bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eva Lukášková, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2023**

Termín odevzdání bakalářské práce: **3. května 2024**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 4. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 3.5.2024

Jméno a příjmení studenta: Tomáš Lyko

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se věnuje tématu humanitární pomoci při migrační vlně z Ukrajiny, zaměřená na organizaci Člověk v tísni. Je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou vysvětleny základní pojmy týkající se humanitární pomoci a migrace. Dále je v této části obsažen materiál popisující ruskou invazi na Ukrajinu a také popisuje organizaci Člověk v tísni a její pomoc přímo na Ukrajině a také při migrační vlně z Ukrajiny do České republiky.

Praktická část práce prezentuje výsledky dotazníkového šetření, které se zabývá informovaností o humanitární pomoci a obsahuje doporučení pro zlepšení postupů při poskytování humanitární pomoci.

Klíčová slova: humanitární pomoc, migrace, organizace Člověk v tísni, ochrana obyvatelstva

ABSTRACT

The bachelor thesis focuses on the topic of humanitarian aid during the migration wave from Ukraine, with a focus on the organization People in Need. It is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part explains basic concepts related to humanitarian aid, migration. Furthermore, this section contains material describing the Russian invasion of Ukraine and also describes the People in Need organization and its assistance directly in Ukraine, as well as during the migration wave from Ukraine to the Czech Republic.

The practical part of the thesis presents the results of a questionnaire survey, which addresses awareness of humanitarian aid and includes recommendations for improving procedures in providing humanitarian aid.

Keywords: humanitarian aid, migration, People in Need organization, civilian protection

Rád bych poděkoval vedoucí bakalářské práce Ing. Evě Lukáškové, Ph.D., za cenné rady a pomoc při vypracování této bakalářské práce. Moje velké díky patří také samozřejmě manželce a mé rodině za podporu po celou dobu studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

Úvod.....	8
TEORETICKÁ ČÁST	10
1. Humanitární pomoc.....	11
1.1 Poskytování humanitární pomoci	11
1.2 Druhy a fáze humanitárních krizí	13
1.1.2 Přírodní či lidmi způsobená katastrofa.....	13
1.2.2 Humanitární krize v důsledku válečného konfliktu	14
1.2.3 Dlouhodobé (komplexní, strukturální) humanitární krize	14
1.3 Humanitární pomoc v průběhu roku 2023 v ČR	14
2. Migrace	16
2.1 Pojmy související s migrací	17
2.2 Migrační trasy	18
3. Člověk v tísní	19
4. Pomoc při migrační vlně z Ukrajiny v rámci organizace Člověk v tísní	21
4.1 Ruská invaze na Ukrajině	21
4.2 Materiální pomoc Ukrajině	22
4.3 Finanční a psychosociální podpora Ukrajině	23
4.4 Pomoc ukrajinským občanům v České republice	23
PRAKTICKÁ ČÁST.....	25
5. Humanitární činnost při migrační vlně z Ukrajiny se zaměřením na organizaci Člověk v tísní	26
6. Dotazníkové šetření.....	29
6.1 Cíl výzkumu.....	29
6.2 Rozbor výsledků	30
7. Doporučení pro zefektivnění komunikace v rámci humanitární činnosti	41
Závěr	44
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	45
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	48
SEZNAM OBRÁZKŮ	49
SEZNAM GRAFŮ.....	50
SEZNAM PŘÍLOH.....	51

ÚVOD

Cílem bakalářské práce je nalézt a navrhnout zlepšení komunikace v rámci humanitární činnosti. Tento termín je v současnosti ve světě velmi známý. Existuje mnoho globálních problémů, které přispívají k existenci humanitární pomoci. Mezi ně patří hlavně války a ozbrojené konflikty, které po celém světě způsobují obrovské lidské utrpení a potřebu humanitární pomoci pro civilisty a uprchlíky. Dále pak jsou to přírodní katastrofy, jako jsou zemětřesení, hurikány, povodně, sucha či lesní požáry, které mají devastující dopady na lidské životy a majetek. Mezi další problémy patří také chudoba a nerovnost, která přetrvává na globální úrovni, což vede k nedostatku základních lidských potřeb, jako jsou potraviny, voda, zdravotní péče a vzdělání. Také nemoci jako HIV/AIDS, malárie, tuberkulóza a nové choroby, jako je například pandemie COVID-19, kterou jsme si snad všichni v minulých letech prošli. Tyto nemoci představují hrozbu pro lidské zdraví a vyvolávají potřebu humanitární pomoci v oblasti zdravotní péče. Dalším problémem je nucené přesídlení a uprchlictví v důsledku konfliktu, pronásledování a vznik uprchlických krizí. Posledním problémem může být také ekonomická krize či hospodářská nerovnováha, kdy jsou lidé náchylnější k chudobě, hladu a nedostatku základních potřeb, což zvyšuje potřebu humanitární pomoci. Celkově humanitární pomoc existuje proto, aby reagovala na širokou škálu globálních problémů, které ohrožují životy a důstojnost lidí po celém světě, a poskytovala jim podporu, pomoc a naději v jejich nejtěžších časech.

Humanitární pomocí se rozumí pomoc poskytovaná lidem, kteří jsou postiženi krizovými situacemi, přírodními katastrofami, konflikty, válečnými situacemi, chudobou nebo jinými mimořádnými událostmi. Cílem humanitární pomoci je chránit životy, zachovávat lidskou důstojnost a poskytovat nezbytnou podporu těm, kteří jsou nejzranitelnější a nejpotřebnější. Humanitární pomoc může zahrnovat širokou škálu aktivit a služeb, včetně poskytování lékařské péče, potravin, vody, útočiště, zdravotních a hygienických potřeb, psychosociální podpory, vzdělávání, ochrany lidských práv, obnovy infrastruktury a mnoho dalšího. Poskytování humanitární pomoci může být realizováno vládními organizacemi, nevládními organizacemi, mezinárodními agenturami a dobrovolníky.

Po celém světě existuje mnoho vládních i nevládních organizací, které se zabývají právě poskytováním humanitární pomoci. Mezi nejznámější patří Úřad pro humanitární záležitosti Evropské unie (ECHO), který poskytuje humanitární pomoc a ochranu obětem přírodních katastrof a konfliktů po celém světě, nebo organizace Rozvojový program OSN (UNDP), což je hlavní organizační složka OSN, která pomáhá zemím v rozvoji a poskytuje humanitární pomoc při řešení mimořádných událostí. Mezi ty nevládní můžeme zahrnout Červený kříž, který poskytuje pomoc obětem válek, dále Lékaře bez hranic (MSF), lékařskou humanitární organizaci, která poskytuje lékařskou pomoc v oblastech postižených epidemiemi, přírodními katastrofami a chudobou. V České

republice patří mezi nejznámější organizace Člověk v tísni, která poskytuje humanitární pomoc již více než 25 let. Poskytují pomoc po celém světě ve více než 22 zemích. Ročně realizují projekty v hodnotě několika set milionů korun pro stovky tisíc lidí, kteří pocházejí z nejznevýhodněnějších oblastí světa.

Proto je tato práce zaměřena právě na organizaci Člověk v tísni a její pomoc při migrační vlně z Ukrajiny. Důležitým zdrojem informací pro tuto práci byly rozhovory se zaměstnanci výše uvedené organizace a také dotazníkový průzkum, který cílil na respondenty napříč všemi věkovými skupinami. Teoretická část se zabývá právě problematikou humanitární činnosti, migrace, zaznamenaných migračních tras a stručným popisem války na Ukrajině a jejího vlivu na migrační vlnu do České republiky. Získané informace z dotazníkového šetření a rozhovorů se zaměstnanci jsou využity i v praktické části, která se zabývá právě konkrétní pomocí organizace Člověk v tísni a podrobným rozbořením dotazníkového šetření. Všechny vzešlé výsledky pak posloužily k vytvoření doporučení pro zefektivnění komunikace v rámci humanitární činnosti, což je i hlavním cílem celé bakalářské práce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Humanitární pomoc

Ministerstvo vnitra České republiky charakterizuje humanitární pomoc jako: „*Činnost vládních i nevládních orgánů a organizací, dobročinných spolků a jednotlivců konaná ve prospěch obyvatelstva určitého regionu, postiženého krizovou situací. V mezinárodním měřítku, pak i pomoc obyvatelstvu regionů na území jiného státu, strádajícího v důsledku vnitřních či mezinárodních konfliktů.*“ (Humanitární pomoc, © 2024)

Účelem humanitární pomoci je minimalizovat ztráty na lidských životech a snížit utrpení lidí postižených přírodními či antropogenními katastrofami, epidemiemi nebo ozbrojenými konflikty. (Humanitární pomoc, © 2023)

Humanitární pomoc je poskytována na základě čtyř principů. Jedná se o (Základní přehled humanitární pomoci, 2010):

- lidskost, kde je základním cílem záchrana životů,
- nestrannost,
- neutralita,
- nezávislost.

Humanitární pomoc obvykle provádějí pracovníci v oblasti humanitární pomoci. Jsou především motivováni přesvědčením (spíše než finanční odměnou), že humanitární pomoc má přednostní postavení a právo na ni je základním humanitárním principem, který by měl být respektován všemi občany všech zemí. (Dunkley, 2019)

1.1 Poskytování humanitární pomoci

Humanitární pomoc se poskytuje zejména ve formě daru do určité oblasti či regionu postiženého krizovou situací („materiální pomoc“). Dále to může být zapojení záchranářů nebo odborníků s potřebným vybavením („záchranářská pomoc“), také může být pomoc poskytnuta peněžními dary či příspěvky mezinárodními organizacemi či integračním seskupením a projekty humanitární pomoci. (Zákon č. 151/2010 Sb.)

Potravinová pomoc

Zabezpečení základních potravin je obvykle klíčové bezprostředně po humanitární katastrofě. Pomoci postiženým osobám distribucí potravinových balíčků, surovin pro vaření, dětské výživy nebo například vouchery pro nákup potravin. (Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce, © 2024)

Voda, hygiena a sanitace

Po humanitární katastrofě lidé často trpí nedostatkem adekvátního bydlení a mohou být nuceni žít v dočasných podmínkách, jako jsou stanová města nebo provizorní ubytovny. Vodovodní systémy jsou často poškozené, což je důležité pro zajištění pitné vody, hygieny, a prevenci šíření infekčních chorob. Dále je třeba poskytnout postiženým balenou vodu, postavit hygienická zařízení jako latríny a sprchy, a také vybudovat obytné jednotky se sociálními zařízeními. (Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce, © 2024)

Zajištění přístřeší a obnova bydlení

Po humanitární katastrofě je prioritou zajistit důstojné a bezpečné přechodné ubytování. Nicméně následuje obnova poškozených domů, aby postižení obyvatelé mohli co nejdříve opět obývat své domovy, nebo výstavba trvalejších ubytovacích zařízení. (Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce, © 2024)

Materiální pomoc

Lidé postižení humanitární katastrofou často uvíznou s jednou taškou a musí najít bezpečné místo k pobytu, kde mohou zůstat i několik let. Potřebují nejen jídlo a střechu nad hlavou, ale také základní materiální potřeby, jako je oblečení, hygienické potřeby, potřeby na vaření, ložní prádlo a další. (Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce, © 2024)

Obrázek 1 - Materiální pomoc (Humanitární pomoc, © 2024)

Psychosociální pomoc

Lidé postižení humanitární katastrofou čelí vždy velké psychické zátěži. Bez ohledu na to, zda ztratili své blízké, domovy, zaměstnání, nebo utrpěli zranění, každý z nich potřebuje psychologickou pomoc a podporu v obtížných časech. (Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce, © 2024)

Zdravotní péče a distribuce léků

Zajištění zdravotní péče a distribuce léků jsou klíčovou součástí humanitární pomoci. V oblastech postižených humanitární katastrofou však nedostatečná infrastruktura často brání poskytnutí potřebné zdravotní péče. Často organizace pomáhají dodávkou lékařského vybavení a léků. (Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce, © 2024)

1.2 Druhy a fáze humanitárních krizí

Humanitární krize (někdy označovaná jako humanitární katastrofa) je charakterizována jako výjimečná událost nebo řada událostí, které ohrožují zdraví, bezpečnost nebo pohodu komunity či rozsáhlé skupiny lidí.

1.1.2 Přírodní či lidmi způsobená katastrofa

Humanitární tragédie je neplánovaná, náhle nastupující krize, která postihuje geograficky ohraničenou oblast (městskou aglomeraci, část země, nebo dokonce několik zemí) a způsobuje ztráty na životech, zranění, nezvěstné osoby a rozsáhlé materiální škody. (Základní přehled, 2010)

V tomto druhu musíme dále rozlišovat fáze pomoci (Základní přehled, 2010):

- **Okamžitá pomoc**, která se vztahuje na první dny až týdny po katastrofě. Zaměřujeme se zejména na záchranu životů a podporu přeživších.
- **Časná rehabilitace**, je období 2 týdny – 3 měsíce po katastrofě. V této fázi jde především o péči lidí vysídlených v důsledku katastrofy (náhradní bydlení, voda, potraviny). V této fázi se provádí také posouzení rozsahu škod.
- **Fáze obnovy**, zde mluvíme o období do 2 let od katastrofy. Mimo kompletní obnovu obytných struktur, veřejných institucí, infrastruktury a zdrojů obživy v postižených oblastech je rovněž klíčové zaměřit se na prevenci budoucích katastrof, zejména v oblastech s opakovaným výskytem extrémních klimatických událostí.

1.2.2 Humanitární krize v důsledku válečného konfliktu

S válečnými konflikty často přicházejí rozsáhlé migrace obyvatelstva, které vedou k velkému počtu vnitřně vysídlených osob a možných uprchlíků. V porovnání s přírodními katastrofami stoupá význam ochrany civilního obyvatelstva a systematického poskytování pomoci v rámci vysídlených osob, uprchlických táborů a hostitelských komunit. Během obnovovací fáze může být klíčovým prvkem humanitárního odminování. V rámci válečných konfliktů je obvykle nezbytné aktivně usilovat o dodržování Mezinárodního humanitárního práva a práva uprchlíků, a také o respektování základních principů poskytování humanitární pomoci, zejména jeho nestrannosti a nezávislosti. Tyto téma jsou úzce spojeny s ochranou humanitárního prostoru a zajištěním přístupu k pomocím pro adresáty. (Základní přehled, 2010)

1.2.3 Dlouhodobé (komplexní, strukturální) humanitární krize

V rámci dlouhodobých humanitárních krizí je klíčovou prioritou poskytování potravinové pomoci, zajištění přístupu k pitné vodě, obnova základních zdrojů obživy (včetně možné adaptace na klimatickou změnu nebo jiné prvky prevence katastrof), poskytování základní zdravotní péče, výživy a ochrany lidských práv. Mezi specifické humanitární výzvy patří péče o ženy a děti, které se staly oběťmi sexuálního násilí, osoby nakažené HIV/AIDS a pomoc dalším marginalizovaným skupinám obyvatel. (Základní přehled, 2010)

1.3 Humanitární pomoc v průběhu roku 2023 v ČR

Turecko a Sýrii postihlo 6. února silné zemětřesení, které si vyžádalo mnoho životů a způsobilo rozsáhlé škody. Česká republika okamžitě vyslala do Turecka záchranný a vyprošťovací tým složený z 69 lidí a 8 psů. Ministerstvo zahraničí uvolnilo 10 milionů Kč z humanitárního rozpočtu na krytí nákladů spojených s nasazením týmu a poskytnutím materiální pomoci Turecku a dalších 10 milionů Kč na pomoc Sýrii. V březnu ministr zahraničních věcí schválil příspěvek 100 000 USD pro Mezinárodní federaci společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce (IFRC) na pomoc s reakcí na škody způsobené cyklónem Freddy v Malawi a na Madagaskaru. V létě ministr zahraničních věcí schválil peněžní dar ve výši 7,5 milionů Kč pro Světový potravinový program a pro Rozvojový program OSN. Příspěvek bude zaměřen na podporu a prevenci lesních požárů a zlepšení potravinového zabezpečení obyvatel postižených humanitární krizí. Na podzim ministr zahraničních věcí schválil uvolnění více než 14 milionů Kč na projekty, které jsou zaměřené na zlepšení přístupu ke kvalitnímu vzdělávání pro školní děti a zlepšení zdravotní péče v zemích postižených humanitární krizí. V listopadu ministr zahraničních věcí schválil uvolnění 5 mil. Kč na projekt zaměřený na pomoc Arménii při zajištění přístupu uprchlíků z Náhorního Karabachu

k základním potřebám, zejména v oblasti ubytování, zdravotnictví a potravinového zabezpečení. Projekt bude realizovat místní nezisková organizace Mission Armenia v koordinaci s organizací Člověk v tísni. (Humanitární pomoc v průběhu, 2023)

2. Migrace

Organizace Člověk v tísni v infografice vysvětluje, že migrace je: „*Pohyb osob z místa jejich obvyklého bydliště a přes mezinárodní hranici do země, jejímiž nejsou státními příslušníky, nebo pohyb mezi regiony v rámci jedné země.*“ (Co je migrace, 2022)

Migrace se rozděluje na dobrovolnou a nucenou migraci. Dobrovolná migrace se týká osobních rozhodnutí jednotlivce – práce v zahraničí, snaha o lepší život, rodinné záležitosti či vzdělání nebo objevování světa. K nucené migraci dochází, protože dotyční nemají jinou možnost – například kvůli politickému pronásledování, válečným konfliktům nebo mučení. Většina migrantů (asi 70 %) směřuje do oblastí v jejich bezprostředním okolí. Většinou se jedná o lidi, kteří opouštějí země s nižšími příjmy a hledají lepší životní podmínky v zemích s vyššími příjmy. Mnoho obyvatel zemí s nejnižšími příjmy si migraci nemůže finančně dovolit. Důsledkem emigrace dochází k poklesu počtu obyvatel, což má negativní vliv nejen na hospodářství země, ale také na ochotu zbývajících obyvatel setrvat. Odchod části populace znamená více pracovních příležitostí pro ty, kteří zůstanou, a nižší sociální výdaje pro stát. (Co je migrace, 2022)

Ve světě je více než 26 milionů uprchlíků (lidé, kteří uprchli ze své země z důvodu pronásledování), přes 44 tisíc lidí musí opustit své domovy každý den z důvodu konfliktu či pronásledování. Polovině uprchlíků není ještě ani 18 let. Nejvíce uprchlíků hostí Turecko, Kolumbie a Uganda. Více než 1500 uprchlíků při cestě do jiné země utone nebo zmizí. (Figures at glance, 2022)

V České republice je hlavním orgánem odpovědným za oblast azylu a migraci Ministerstvo vnitra. Odbor azylové a migrační politiky (OAMP) je příslušným oddělením v rámci ministerstva, které se specializuje na tuto oblast. Migrace je složitým a dynamickým jevem, který má společenské a ekonomické dopady na Českou republiku. Příchod, pobyt a integrace cizinců na území České republiky jsou procesy, které mohou mít jak pozitivní, tak negativní důsledky pro českou společnost. Odbor azylové a migrační politiky při své práci vychází z Migrační strategie České republiky, která byla schválena v roce 2015, a z dlouhodobých zkušeností jak v národním, tak mezinárodním kontextu. Cílem této migrační strategie je posílení pozitivních stránek migrace a efektivní řešení negativních jevů a rizik spojených s migrací. Migrační politika České republiky je součástí společných politik Evropské unie a její provádění je z velké části odvozeno z právních nástrojů Unie. Mezi klíčové oblasti migrace, které jsou regulovány společnými politikami Evropské unie, patří zejména mezinárodní ochrana, ochrana vnějších hranic Evropské unie a oblast návratů (včetně vyhošťování neoprávněně pobývajících cizinců). (Migrace, © 2024)

Česká republika, stejně jako celá Evropská unie, proto musí aktivně prosazovat a efektivně provádět migrační politiku s jasnými cíli a výsledky (Migrace, © 2024):

- **přijmout legální migranty** a usnadnit procesy jejich vstupu s ohledem na udržení konkurenceschopnosti v globálním ekonomickém prostředí,
- zajistit **integraci cizinců** trvale pobývajících v České republice na úrovni, která minimalizuje bezpečnostní rizika a negativní společenské jevy,
- **aktivně se angažovat v externí dimenzi migrační politiky**, což zahrnuje pomoc uprchlíkům, podporu bezpečnostní stabilizace a sociálně-ekonomického rozvoje zemí původu a tranzitu migrace,
- migrantům, kteří nezvolí úmyslně legální cestu do Evropské unie nebo jsou k tomu nuceni vnějšími faktory, zajistit **přístup k mezinárodní ochraně nebo návrat do svých původních zemí**.

2.1 Pojmy související s migrací

Azyl, je ochranný status, který stát poskytuje občanovi třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti v souvislosti s hrozbou pronásledování z důvodů specifikovaných v mezinárodních i národních právních předpisech. (Slovníček pojmů, © 2024)

Azylant, je cizinec, kterému byl udělen azyl v rámci platnosti rozhodnutí o udělení azylu. (Slovníček pojmů, © 2024)

Dobrovolný návrat, je akt dobrovolného opuštění území České republiky cizincem a jeho návratu do vlasti nebo do jiného státu, který je ochoten přijmout tohoto cizince. Pokud jsou splněny podmínky stanovené zákonem, může stát nést náklady spojené s dobrovolným návratem cizince. (Slovníček pojmů, © 2024)

Imigrant, je cizinec, který přichází do země s úmyslem zde zůstat dlouhodobě. (Slovníček pojmů, © 2024)

Schengenské acquis, termín označující soubor právních předpisů spojených se Schengenskou dohodou, Schengenskou prováděcí úmluvou, Protokoly a úmluvy o přistoupení k Schengenské dohodě a Schengenské prováděcí úmluvě včetně Závěrečného aktu a prohlášení, Rozhodnutí a prohlášení Výkonného výboru a legislativních opatření k provedení dohody, které byly vydány autoritami s pravomocemi přenesenými Výkonným výborem, a dalších legislativních dokumentů rozvíjejících a navazujících na původní akty. (Slovníček pojmů, © 2024)

Uprchlík, je osoba, která opustila svou zemi kvůli obavám z pronásledování, konfliktů, násilí nebo jiných okolností, které vážně narušily veřejný pořádek. Tito lidé hledají mezinárodní ochranu, protože jejich situace je často nebezpečná a nesnesitelná, a tak překročí státní hranice hledající bezpečí

v jiných zemích. Tím se stávají uznanými uprchlíky a mají nárok na pomoc ze strany států, UNHCR a dalších relevantních organizací. Jejich životy jsou ohroženy a návrat do své domovské země by mohl mít fatální následky. (Slovníček pojmů, © 2024)

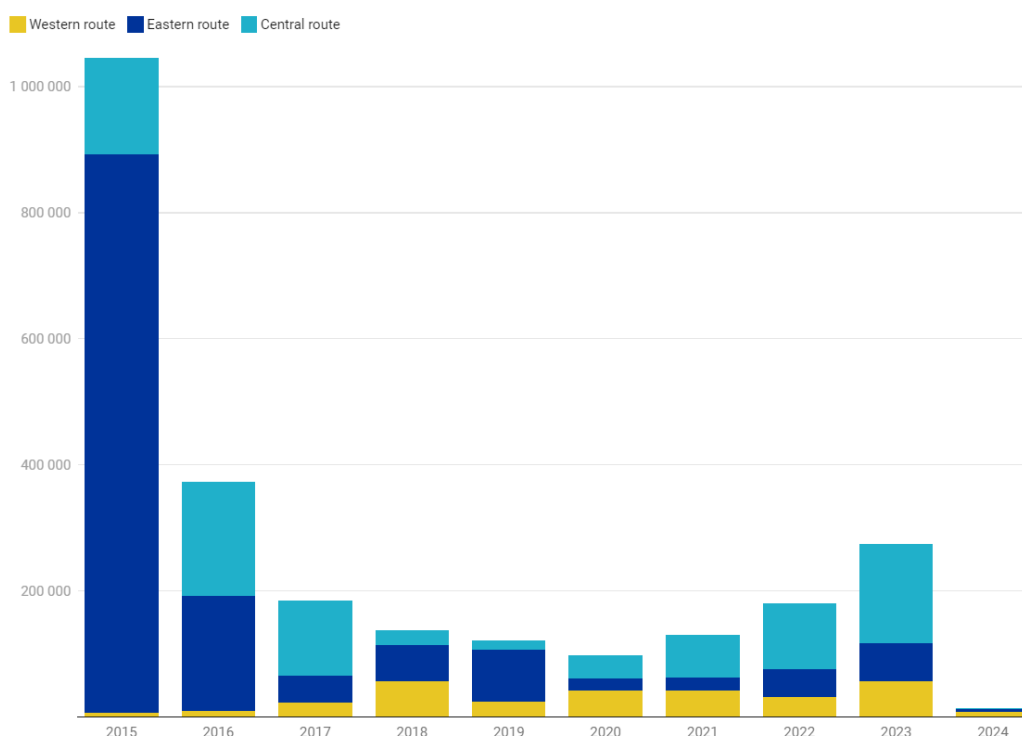
Speciální právní režim, který chrání práva uprchlíků, je nazýván „mezinárodní ochrana uprchlíků.“ Tento režim existuje kvůli skutečnosti, že uprchlíci se nacházejí ve specifické a obtížné situaci, která vyžaduje speciální ochranu. Žadatelé o azyl a uprchlíci nemají dostatečnou ochranu ve své vlastní zemi. („Uprchlíci“ a „migranti“, 2016)

2.2 Migrační trasy

V roce 2023 bylo zaznamenáno 275 049 neplánovaných příchodů. V lednu 2024 bylo zaznamenáno 13 595 nepravidelných příchodů. Údaje jsou aktuální k lednu 2024. Podle migračních tras je rozdělení následující:

- Centrální trasa: 1 533 příjezdů (Nigérie, Somálsko).
- Východní trasa: 3 995 příjezdů (Turecko, Egypt, Pákistán).
- Západní trasa: 8 067 příletů (Maroko, Sýrie, Albánie).

V závorkách jsou uvedeny státní příslušníci, kterými je daná trasa využívána nejpodstatněji. (Infografika – Migration flows, 2024)

Obrázek 10 - Roční počet nelegálních vstupů (2015–2024)
(Migrační toky: východní, střední a západní cesty, 2024)

3. Člověk v tísní

Jan Dražan a Jan Pergler v knize o organizaci Člověk v tísní uvádí: „*Jsme nevládní, nezisková organizace vycházející z myšlenek humanismu, svobody, rovností a solidarity. Lidskou důstojnost a svobodu považujeme za základní hodnoty. Věříme, že lidé kdekoli na světě mají mít právo rozhodovat o svých životech. Usilujeme o otevřenou, informovanou, angažovanou a zodpovědnou společnost k problémům doma i za hranicemi naší země. Chceme se aktivně podílet na vytváření prostředí, ve kterém jsou kulturní, etnické, rasové a jiné odlišnosti zdrojem obohacení, a nikoli konfliktu. Jsme součástí občanské společnosti. Naše činnost vychází z osobní iniciativy a aktivity stovek našich zaměstnanců a dobrovolníků jak v České republice, tak v desítkách zemí, kde pracujeme, a z důvěry a podpory, kterou pro svoji práci získáváme od jednotlivců, firem, vlád i mezinárodních institucí. Oblasti a priority činnosti si určujeme sami, podle naléhavosti situace a podle našich reálných možností něco změnit. Nemůžeme pracovat všude, za podstatný považujeme skutečný dopad.*” (2017)

Organizace se začala formovat v květnu roku 1992 v redakci Lidových novin. Skupinu dobrovolníků v čele s Jaromírem Štětinou a Šimonem Pánkem napadlo spojit humanitární pomoc a novinářinu. Organizace nesla název Nadace lidových novin až v roce 2007 získala svůj název Člověk v tísní. (Dražan a Pergler, 2017)

Během třiceti let své existence vyrostli do jedné z největších neziskových organizací ve střední Evropě. Rozšířili svou činnost i do oblasti vzdělávání a začali pomáhat lidem, kteří žijí v sociálním vyloučení. (O nás, © 2024)

Organizace je členem mezinárodní platformy humanitárních organizací Alliance 2015. Také je členem organizací a sdružení jako FoRS (platforma České fórum pro rozvojovou spolupráci), CONCORD VOICE (nevládní organizace poskytující humanitární pomoc), INEE a dalších. (O nás, © 2024)

Organizace poskytuje pomoc lidem v tísní, v oblastech válečných krizí, tam, kde přírodní katastrofy zasáhly, a v místech, kde se lidé bez pomoci těžko vymaní z osidel chudoby. Klade důraz na poskytování dlouhodobé pomoci lidem žijícím v chudobě a nevhodných životních podmínkách. Prostřednictvím rozvojových programů v zemích Afriky, Asie a Evropy se snaží zvýšit přístup obyvatel k vzdělání, zdravotní péči, pitné vodě, dodržování hygienických standardů, rozvoji místních zdrojů obživy a zapojení lidí do procesů ovlivňujících situaci v jejich zemi. (Sociální práce, © 2024)

V humanitárních oblastech po celém světě poskytují pomoc podle skutečných potřeb v souladu s Kodexem Mezinárodního Červeného kříže. Podporují lidi v jejich zotavení a pomáhají jim se znovu postavit na vlastní nohy po krizových událostech. (Sociální práce, © 2024)

Jejich humanitární a rozvojová divize provádí svou činnost v 22 zemích, z nichž 15 má trvalé pobočky. Ročně realizují projekty v hodnotě několika set milionů korun pro stovky tisíc lidí, kteří pocházejí z nejznevýhodněnějších oblastí světa. (Sociální práce, © 2024)

V České republice je organizace od roku 1999 a poskytuje pomoc lidem v těžké životní situaci. Jejich nabídka zahrnuje různé sociální a vzdělávací služby. Působí ve 13 krajích, kde poskytuje širokou škálu služeb v sedmi z nich, zatímco v dalších šesti krajích se zaměřuje převážně na dluhové poradenství a terénní sociální práci. Kromě přímé pomoci jednotlivcům se také dlouhodobě věnuje analytické činnosti, zejména v oblasti dluhů, a podporuje systémové změny. (Sociální práce, © 2024)

Obrázek 19 - Kde pomáhá Člověk v tísni (Kde pomáháme, 2024)

4. Pomoc při migrační vlně z Ukrajiny v rámci organizace Člověk v tísni

Mnoho českých měst a obcí vytvořilo sbírku na pomoc Ukrajině, dále byly založeny přímo internetové stránky jako 21omáhej-ukrajine.cz nebo stojimezaukrajinou.cz. Strhla se velká vlna solidarity a lidé nakupovali hygienické potřeby, hračky, oblečení pro děti a potraviny. Tyto materiální sbírky vozili přes Slovensko přímo na hranici s Ukrajinou, kde je ukrajinští záchranáři a vojáci vozili dále potřebným obyvatelům. Pokud se někdo nerozhodl pomoci materiálně mohl využít nadace jako Červený kříž nebo Člověka v tísni a poskytnout tak finanční pomoc. Někteří občané České republiky se také rozhodli, že na hranice s Ukrajinou zajedou přímo osobně a poskytnou ukrajinským občanům azyl ve svých domovech. (Česká republika pomáhá, 2022)

Více než 500 zaměstnanců organizace Člověk v tísni pomáhá na celém území Ukrajiny. Organizace poskytuje jak materiální, tak finanční pomoc. Zřídila také help linku v ukrajinštině a češtině. (SOS Ukrajina, © 2024)

4.1 Ruská invaze na Ukrajině

Ministerstvo zahraničních věcí na svém webu uvedlo: „*Před dvěma lety Vladimir Putin rozpoutal rozsáhlou neokoloniální válku proti Ukrajině, ruská agrese ale trvá již 10 let – od roku 2014, kdy jeho armáda obsadila Krym a vyvolala ozbrojený konflikt na východě Ukrajiny. Cílem Ruska je Ukrajinu porazit a zlomit a maximálně oslabit NATO a EU a rozvrátit Západ a bezpečnostní architekturu v celé Evropě.*“ (Prohlášení Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2024)

V ranních hodinách ve čtvrtek 24. února 2022 byla zahájena vojenská operace na východě Ukrajiny ruským prezidentem Vladimírem Putinem. Cílem operace je denacifikovat a demilitarizovat Ukrajinu. (Válka na Ukrajině, © 2024)

25. února 2022 uvaluje Evropská unie sankce na Ruskou federaci. 3. března 2022 obsadili Rusové Záporožskou jadernou elektrárnu. 8. dubna 2022 Rusové bombardovali nádraží ve městě Kramatorsk, kde tisíce lidí čekalo na evakuaci. 22. července se Rusko a Ukrajina dohodli na takzvané obilné dohodě. Dohoda umožnila Kyjevu opět začít vyvážet zemědělské produkty do celého světa. (Časová osa, 2023)

Od začátku ruské invaze na Ukrajinu bylo nuceně vysídleno již více než 4 miliony obyvatel. Z tohoto počtu přes 1,8 milionu odešlo do okolních zemí nebo dále. Moldavsko je jednou z destinací, kam uprchlíci směřují. Toto území je samo, podle kritérií OSN, považováno za rozvojovou zemi. Moldavsko zároveň patří mezi dlouhodobé cíle české rozvojové spolupráce. V souvislosti s válkou

na Ukrajině Česko aktivně přispívá k pokrytí nejnaléhavějších potřeb, mezi něž patří například dodávky zdravotnického materiálu. Za rekordně krátkou dobu se podařilo získat a dopravit tento materiál v celkovém objemu 632 tisíc EUR do hlavního města Kišiněv. (Česká republika pomáhá, 2022)

4.2 Materiální pomoc Ukrajině

Organizace pomáhala lidem, kteří hledali útočiště na vlakových stanicích, v hostitelských komunitách nebo na frontové linii. Poskytovala potraviny, hygienické balíčky a další nezbytnosti. Připravila také kolektivní centra a distribuovala brikety, aby lidé přežili zimu. Potravinové balíčky obdrželo více než 400 tisíc obyvatel Ukrajiny, více než 216 tisíc lidí obdrželo hygienické balíčky a více než 140 tisíc lidí obdrženo materiální pomoc. (SOS Ukrajina, © 2024)

Obrázek 28 - Pomoc po zničení přehrady Nová Kachovka
(Jak vypadala naše pomoc Ukrajině, 2024)

Z důvodu zničení Kachovské přehrady poskytli zasaženým vesnicím lahve a cisterny s pitnou vodou, vodu tak poskytli více než 340 tisícům obyvatel. Zaměstnanci také pomáhají opravovat domy poblíž frontových linií, zaměřovali se hlavně na výměny oken, dveří nebo opravy střech. Renovovali více než 179 kolektivních center, kde žijí vnitřní uprchlíci. Poskytli jim potřebné vybavení a provedli opravy, včetně výstavby sociálních zařízení, prádel a revizí topení. Organizace se také realizovala v rámci projektu „Bezpečný návrat do škol“, pro více než 10 tisíc dětí zajistili přístup ke vzdělání, opravili 20 škol a renovovali 7 školních krytů. (SOS Ukrajina, © 2024)

4.3 Finanční a psychosociální podpora Ukrajinců

Organizace Člověk v tísni zřídila výzvu SOS Ukrajina, přes kterou přispělo přes 500 tisíc dárců, nadací a firem částkou přesahující 2,45 miliardy korun. Další finanční prostředky ve výši 3 miliard korun poskytli institucionální dárci. Jejich psychosociální podpora zahrnuje poradenství pro jednotlivce i skupiny. Podporuje děti a rodiče, školí sociální pracovníky a učitele. Organizace poskytla pomoc více než 80 tisícům lidem. (SOS Ukrajina, © 2024)

Obrázek 36 - Pomoc Člověka v tísni na Ukrajině
(Jak financujeme pomoc obětem ruské invaze, 2024)

4.4 Pomoc ukrajinským občanům v České republice

Desítkám tisícům lidí pomáhají jak materiálně, tak i finančně. Organizace se zaměřila na běžence se zdravotními problémy či jinými speciálními potřebami. Poskytuje asistenci s administrativou a příjmem humanitárních dávek, dále pomáhá s hledáním ubytování, zaměstnání či lékařské péči. Šest z deseti Ukrajinců ale pracuje stále pod svou kvalifikaci. Také více než 50 % uprchlíků žije na hranici chudoby. Organizace také nadále poskytuje potravinovou pomoc, oblečení a také zprostředkovává tlumočení. Více než 480 těhotným ženám a matkám kojenců poskytla speciální výpomoc. (SOS Ukrajina, © 2024)

Terénní týmy organizace při krajských pobočkách nadále monitorují situaci a reagují na aktuální potřeby uprchlíků. Také nadále pokračuje podpora prostřednictvím help linky po celé republice. Ve čtyřech krajích – Karlovarském, Libereckém, Plzeňském a Praze poskytují individuální

a skupinové terapie v ukrajinštině pro děti i dospělé. Zaměřují se také na mladistvé a mladé dospělé uprchlíky bez doprovodu nejbližší rodiny. Speciálně pro ně nedávno zřídili zařízení „Bezpečný přístav“ v Plzeňském kraji, Karlovarském kraji a v Praze, kde poskytují dočasný pobyt a podporu. (Jejich domov, 2024)

Obrázek 40 - Psychosociální podpora v dětských klubech
(Jak vypadala naše pomoc Ukrajině, 2024)

Nyní se organizace soustředuje na vykořisťování na trhu práce, bydlení a také mladých ukrajinských občanů. (Jejich domov, 2024)

Bezpečný přístav

Nabízí dočasné ubytování pro mladistvé a mladé dospělé z Ukrajiny ve věku 15–21 let, kteří se ocitli v České republice kvůli ruské agresi na Ukrajině a nemají s sebou svou nejbližší rodinu. Poskytuje nezbytnou materiální, sociální a psychickou podporu v Karlových Varech, Praze a brzy i v Plzni. Pomáhá při hledání školy, hledáním práce a sepsáním životopisu v českém jazyce. Zprostředkovává zde také právní poradenství a také pomoc s orientací v českém systému. Kromě pomoci také pracovníci doprovází a tlumočí na úřadech a dalších institucích. (Bezpečný přístav, 2023)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5. Humanitární činnost při migrační vlně z Ukrajiny se zaměřením na organizaci Člověk v tísni

Organizace Člověk v tísni prostřednictvím e-mailu obdržela otázky týkající se humanitární činnosti při migrační vlně z Ukrajiny. Odpovědnými osobami, které na ně poskytly odpovědi, byly Mgr. Anna Pošvicová, která se zabývá podporou uprchlíků v České republice, a paní Alena Čorná, která je koordinátorkou Help linky pro uprchlíky a metodičkou terénních pracovníků programu podpory uprchlíků. Seznam položených otázek je uveden v příloze.

Ihned po začátku války, dne 24. 2. 2022, se konala mimořádná schůze vedení organizace s jednotlivými pobočkami, na které se řešilo, jak může být organizace Člověk v tísni nápomocná. Jednou z prvních myšlenek bylo poskytnout pomoc přímo na Ukrajině. Pobočky společnosti byly ihned zapojeny do pomoci a začaly vytvářet Krajská asistenční centra a sbírky humanitární pomoci. Nejprve byla vytvořena finanční sbírka s názvem „SOS UKRAJINA“. Na tuto sbírku přispělo přes 500 tisíc dárců finanční částkou v hodnotě 2,45 miliardy korun. Tyto finanční prostředky byly dále rozděleny na 2 části. První část byla poskytnuta na pomoc na území Ukrajiny a druhá část byla vyčleněna na pomoc uprchlíkům v České republice. V současnosti jsou finanční prostředky organizace zasílány spíše na Ukrajinu, kde jsou tyto prostředky více potřebné.

Dalším krokem bylo vytvoření Help linky pro uprchlíky. Organizace provozovala Help linku pro osoby v dluzích a ihned po vypuknutí války se na ni začali obracet čeští občané s dotazy ohledně toho, jak mohou pomoci, a rovněž ji využívali uprchlíci z Ukrajiny. Proto byla zřízena Help linka přímo pro uprchlíky z Ukrajiny vedená jak v ukrajinštině, tak i v češtině. Tuto linku využilo téměř 15 tisíc lidí. Tím se vytvořilo mnoho volných pracovních míst a organizace začala přijímat nové zaměstnance schopné komunikovat s uprchlíky v ukrajinštině a při případných návštěvách úřadů v češtině.

Mezi dalšími kroky bylo i vytvoření humanitární sbírky, kdy zaměstnanci z Kyjeva přímo oslovili zaměstnance v České republice a informovali je o konkrétních materiálních potřebách. Společnost Člověk v tísni byla dále oslovena společností RegioJet a okamžitě poskytla humanitární pomoc přímo na Ukrajině. Vlaky, které odvážely humanitární pomoc směrem na Ukrajinu, zdarma přivážely ukrajinské občany zpět do České republiky. Uprchlická skupina byla tvořena převážně ženami ve věku od 18 do 50 let, dětmi a mladistvými do 17 let. První vlak byl vypraven 1. 3. 2022, materiální pomoc odpovídala 20 kamionům a do České republiky bylo převezeno více než 100 tisíc cestujících. Vlaky byly vypravovány skoro každý den, ale kvůli náročným byrokratickým procesům organizace po několika týdnech spolupráci s organizací RegioJet ukončila. Stalo se tak rovněž z toho důvodu,

že se ukázalo jako finančně výhodnější nakupovat potraviny a ostatní nezbytnosti přímo na Ukrajině a distribuovat je po státě, než je nakupovat v České republice a převážet je přes hranice.

Dále byl Konsorciem nevládních organizací pracujících s migranty vytvořen portál Pomáhameukrajíně.cz, na kterém se mohli dobrovolníci zaregistrovat s jakoukoliv formou pomoci, například s ubytováním, dopravou, doučováním dětí i dospělých, či potravinovou i materiální pomocí. Všechny tyto zájemce, kteří kontaktovali Help linku, zaměstnanci směřovali na tento portál, do kterého měli sami přístup, jelikož jsou členy Konsorcia. Během prvních 2 měsíců se přihlásilo více než 200 tisíc dobrovolníků.

Na Krajská asistenční centra přicházeli uprchlíci, kde jim bylo vydáno vízum strpění, což se poté od 21. 3. 2022 změnilo a bylo jim uděleno pobytové oprávnění a tzv. dočasná ochrana, která trvá až 1 rok. Uprchlíkům tak bylo umožněno nejen v zemi pobývat, ale i pracovat a využívat lékařskou péči. Zároveň získali zdravotní pojištění a také finanční podporu, která se v některých případech vyplácela přímo při žádosti, v jiných případech si uprchlíci žádali o tuto podporu na Úřadu práce. V těchto Krajských asistenčních centrech pracují zaměstnanci organizace, ať už jde o navigaci do čekárny, poskytnutí prvních informací, pomoc s vyplněním formulářů, překlad z ukrajinštiny do češtiny či pouštění pohádek pro děti a zřízení dětských koutků.

Zaměstnanci organizace zajišťují také poradenství, doprovod a komunikaci s místními úřady, zároveň pomáhají s běžnými adaptačními záležitostmi klientů, jako je například pomoc při hledání bydlení, pomoc s hledáním práce, školek, lékařů a jazykových kurzů. Pomoc je poskytována jak klientům, kteří hledají práci a jazykové kurzy, tak i rodinám, které mají například handicapované dítě nebo jsou sociálně slabší. V těchto případech je spolupráce dlouhodobá.

Člověk v tísní spolupracuje s řadou dalších organizací, mezi které patří i Potravinová banka, která Člověku v tísní poskytla částku 5 milionů korun k distribuci potravin uprchlíkům.

Pomoc je poskytována zaměstnanci také v případech, kdy se ukrajinští občané chtějí vrátit zpět na Ukrajinu. Pokud se chce ukrajinský občan vrátit zpět, znamená to, že v České republice musí být uzavřeny všechny jeho povinnosti. Jedná se o uzavření zdravotního pojištění, bankovního účtu, smluv s mobilními operátory a podobně, aby nevznikly dluhy. Pokud by se situace opět zhoršila a občan by se chtěl vrátit zpět do České republiky, mohl by si znovu o vše zažádat.

V rámci Člověka v tísní byl zřízen projekt na podporu vzdělávání dětí ze sociálně slabých rodin a dětí s odlišným mateřským jazykem, než je čeština, do kterého jsou zařazeny i ukrajinské děti. Převážně se jedná o doučování, které vede buď přímo zaměstnanec organizace nebo dobrovolník. Dále byl založen portál Doucujte.cz, na kterém jsou nabízeny podklady pro práci s ukrajinskými dětmi. V únoru 2022 byla rozšířena nabídka materiálů pro vyučující, aby pomohly učitelům zvládat téma ve výuce.

V současné době je nejnovějším projektem projekt Bezpečný přístav – služba podpory bydlení a zároveň asistence pro nezletilé osoby od 15 do 18 let a pro osoby blízké nezletilým, kdy dětem, které jsou v České republice bez doprovodu, organizace nabízí zázemí a zároveň pomoc s vyřizováním všeho, co je třeba. Bezpečný přístav funguje v Plzni, v Praze a v Karlových Varech. V současnosti se organizace nadále věnuje adaptaci a integraci uprchlíků, kteří chtějí v České republice zůstat a pracovat. Mezi tyto lidi patří také pracující ženy s dětmi, které by mohly být pro Českou republiku přínosné mimo jiné z důvodu vyrovnání demografické křivky.

6. Dotazníkové šetření

Vzhledem k účasti a podpoře občanů v humanitárních aktivitách bylo provedeno průzkumné šetření týkající se tématu poskytnutí humanitární pomoci mimo území České republiky. Dotazník byl anonymní a cílem tohoto šetření byla analýza informovanosti a zapojení obyvatel České republiky do humanitární pomoci.

Cílem tohoto šetření bylo zjistit:

- Informovanost a zapojení do humanitární pomoci.
- Informovanost obyvatel o organizaci Člověk v tísni.
- Způsoby zapojení se do humanitární pomoci.

Dotazník byl proveden online formou, respondenti odpovídali celkem na 16 otázek a pouze jedna otázka byla s možností otevřené odpovědi. Dotazník byl sestaven tak, aby nezabral více než 5 minut času. Mezi dotazované subjekty jsem zahrnul zaměstnance Správy sociálního zabezpečení a příslušníky oddělení Dohledu Celního úřadu pro Zlínský kraj. Celkem bylo dotazováno 110 respondentů. Celkem odpovědělo 69 žen a 41 mužů. Nejvíce respondentů pracuje a je ve věku 36–50 let.

Dotazník byl realizován na přelomu února/března tohoto roku.

6.1 Cíl výzkumu

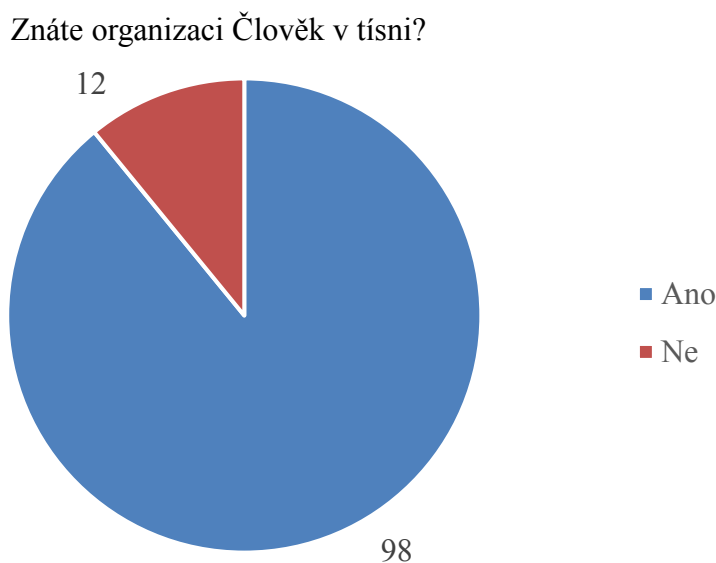
Hlavním cílem výzkumu uskutečněného prostřednictvím dotazníkového šetření bylo zhodnocení celkového stavu informovanosti občanů o možnosti poskytnout humanitární pomoc při migrační vlně z Ukrajiny a zda tuto možnost využili. Jak je česká společnost připravena pomáhat a vyjadřovat solidaritu s ukrajinským lidem. Jaký druh humanitární pomoci občané ČR poskytl a zda byla pro tuto humanitární pomoc využita právě organizace Člověk v tísni.

Dílními cíli jsou zjištění, zda občané o této možnosti přispění věděli a z jakých zdrojů se o této možnosti dozvěděli. Důležité je i zjištění, zda je komunikace těchto organizací dostatečná a lidé vědí, zda by nebylo vhodné tuto informovanost občanů posílit. Dále je cílem výzkumu analyzovat a zhodnotit efektivitu a dostupnost poskytované humanitární pomoci v reakci na migrační vlnu z Ukrajiny.

6.2 Rozbor výsledků

Pro vyhodnocení dotazníku jsem využil online nástroj „Survio“ a tabulkový procesor Microsoft Office Excel. Díky této kombinaci jsem měl všechny získané odpovědi centrálně uložené, což výrazně usnadnilo proces vyhodnocení a tvorbu grafů.

Otázka č. 1: Znáte organizaci Člověk v tísni?

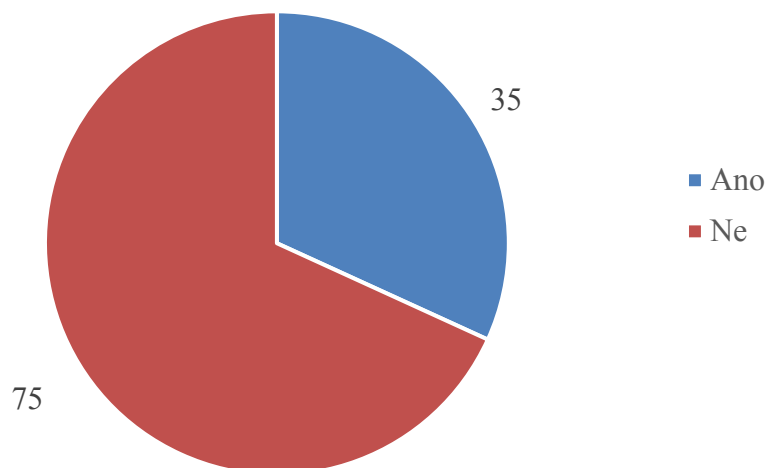

Graf 5 - Odpověď na otázku č. 1 (Vlastní zpracování)

První otázka v dotazníku sloužila k zjištění povědomí o organizaci Člověk v tísni. Z celkového počtu odpovědí pouze 11 %, tedy 12 respondentů, nezná tuto organizaci. Což je pochopitelné, jelikož organizaci často vidíme jak v televizi, tak i při poslechu rádia. Jedná se o jednu z největších humanitárních organizací u nás. Mezi respondenty, kteří organizaci Člověk v tísni neznají, převažovali spíše muži ve věkové kategorii 36–50 let.

Otázka č. 2: Přispěl jste někdy přes organizaci Člověk v tísni?

Přispěl jste někdy přes organizaci Člověk v tísni?

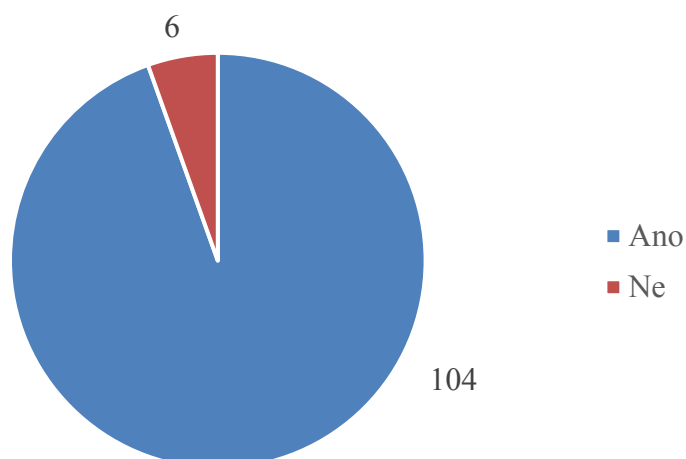

Graf 6 - Odpověď na otázku č. 2 (Vlastní zpracování)

Z následujícího grafu vyplývá, že více než 68 % respondentů přispělo přes organizaci Člověk v tísni nejen na pomoc Ukrajině, ale i na jiné sbírky této organizace. 32 % respondentů nepřispělo přes výše uvedenou organizaci, tuto skupinu tvořili převážně studenti a respondenti na rodičovské či mateřské dovolené.

Otázka č. 3: Zaregistroval/a jste, že na Ukrajině probíhá válka?

Zaregistroval/a jste, že na Ukrajině probíhá válka?

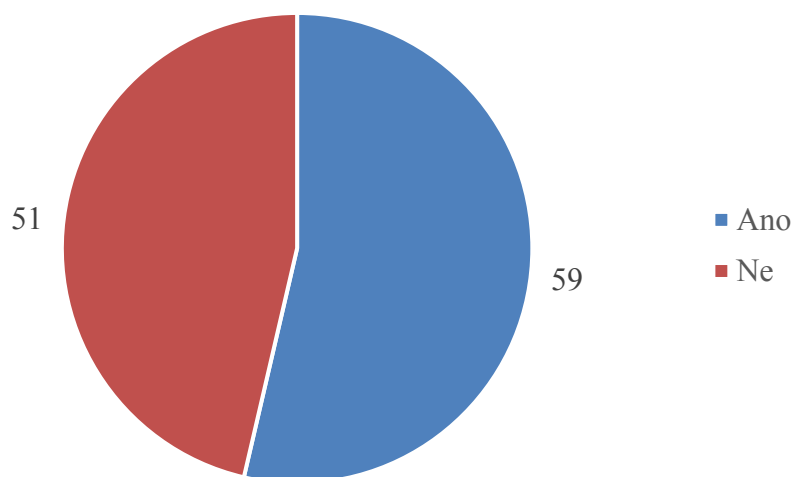

Graf 7 - Odpověď na otázku č. 3 (Vlastní zpracování)

Z uvedeného grafu vyplývá, že více než 94 % dotazovaných respondentů zaregistrovalo, že na Ukrajině probíhá válka. Jen 6 respondentů, nejvíce ve věkové kategorii 36–50 let, o válce na Ukrajině nevědělo.

Otázka č. 4: Přispěl/a jste někdy na sbírku, která mířila mimo území ČR?

Přispěl/a jste někdy na sbírku, která mířila mimo území ČR?

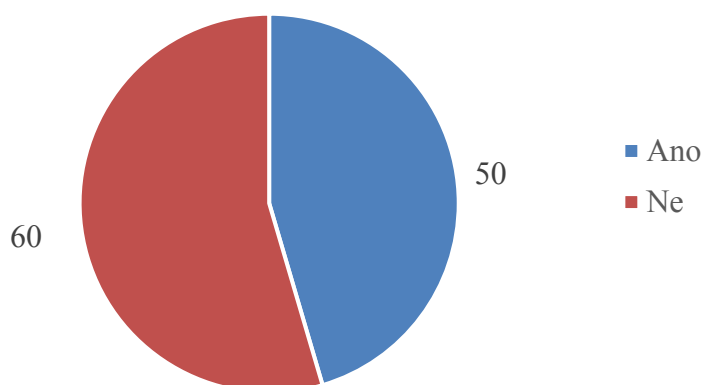

Graf 8 - Odpověď na otázku č. 4 (Vlastní zpracování)

Z uvedeného grafu je čitelné, že část respondentů (46 %) nepřispívá na sbírky určené mimo území ČR, avšak 53 % respondentů, převážně ve věkové kategorii 36–50 let, přispívá na sbírky určené do zahraničí. Důvodem může být to, že jsou respondenti v nejproduktivnějším věku.

Otázka č. 5: Pokud ano, bylo to na pomoc Ukrajině?

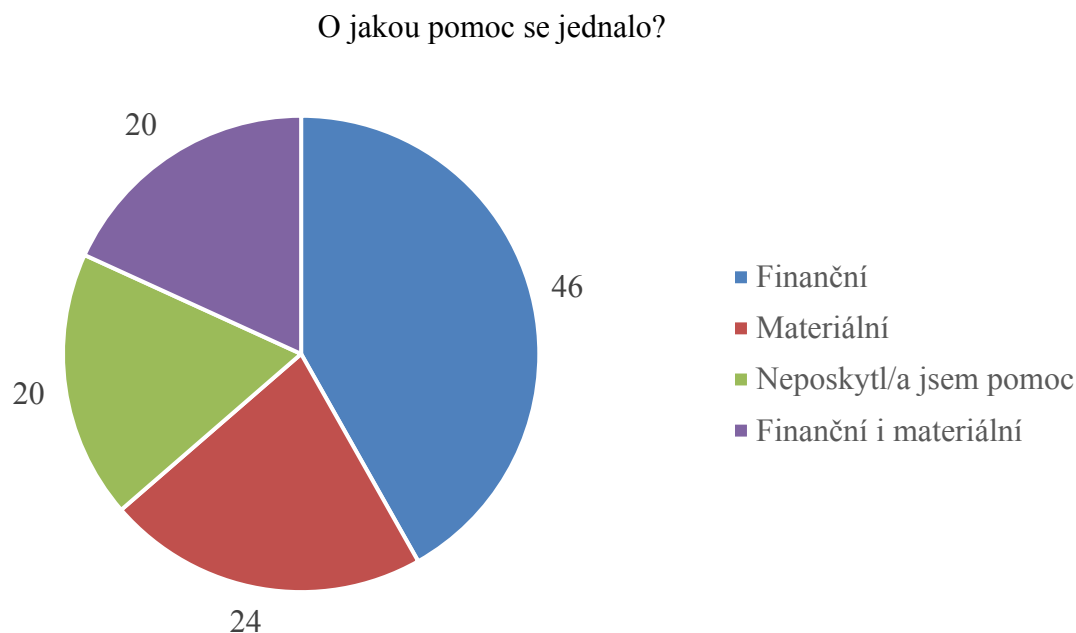
Pokud ano, bylo to na pomoc Ukrajině?

Graf 11 - Odpověď na otázku č. 5 (Vlastní zpracování)

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že 53 % respondentů přispívá na sbírky určené mimo území ČR, avšak v nadpoloviční většině případů to nebylo na pomoc Ukrajině. 54 % respondentů nepřispělo na pomoc Ukrajině.

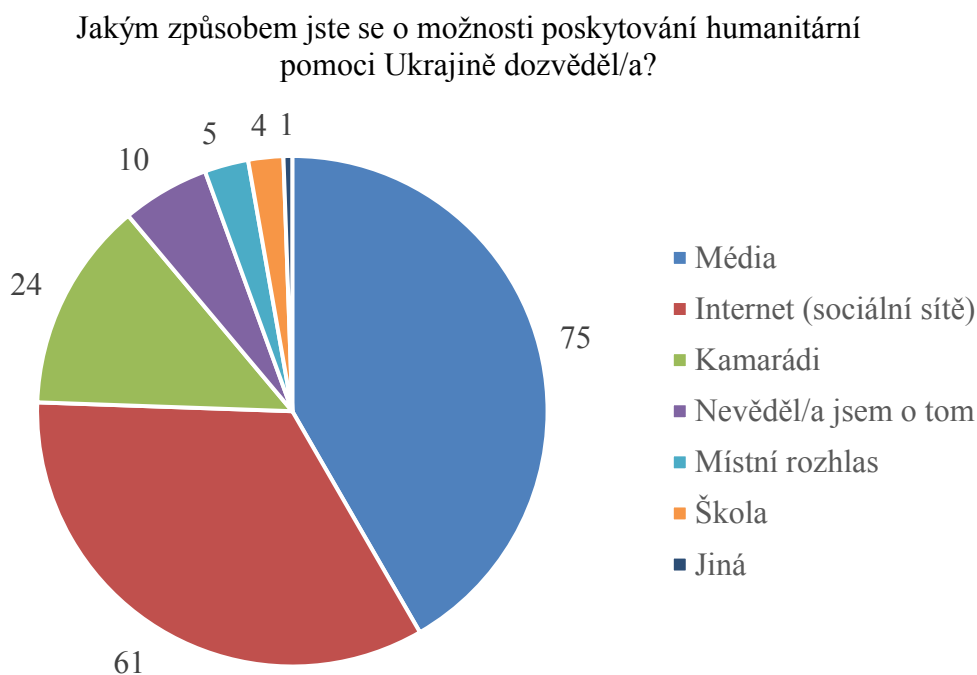
Otázka č. 6: O jakou pomoc se jednalo?

Graf 14 - Odpověď na otázku č. 6 (Vlastní zpracování)

Z výše uvedeného grafu je patrné, že celkem 46 respondentů (41 %), převážně ve věkové kategorii 36–65 let, poskytlo finanční pomoc Ukrajině. Finanční pomoc poskytovaly spíše ženy než muži. Materiální pomoc poskytlo celkem 24 respondentů (21 %). Celkem 20 respondentů (18 %) poskytlo jak finanční, tak i materiální pomoc, stejný počet dotazovaných neposkytl žádnou pomoc. Lidé tedy spíše poskytují finanční pomoc, kdy finanční prostředky mohou být využity k obnově infrastruktury, škol, nemocnic a dalších veřejných zařízení. Tato pomoc může posílit soudržnost mezi jednotlivými společnostmi a napomoci k vytvoření lepších mezilidských vztahů.

Otázka č. 7: Jakým způsobem jste se o možnosti poskytování humanitární pomoci Ukrajině dozvěděl/a?

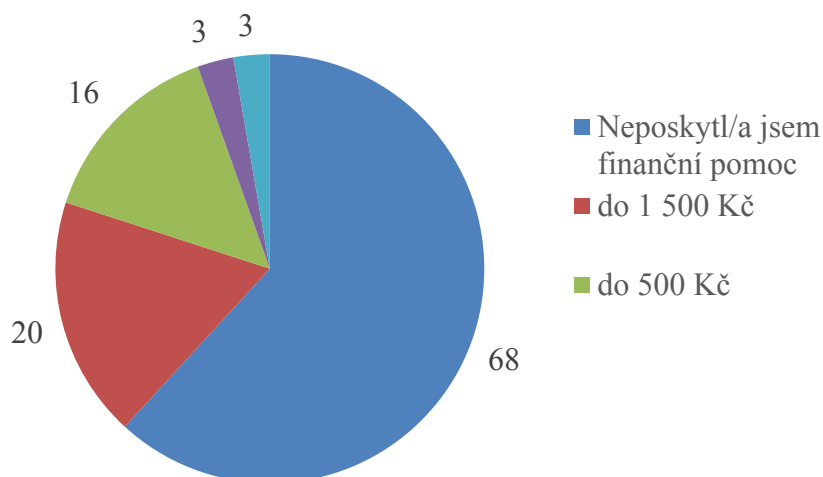

Graf 15 - Odpověď na otázku č. 7 (Vlastní zpracování)

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že nejvíce se respondenti dozvěděli o možnosti přispět na pomoc Ukrajině z médií (68 %) a z internetu (55 %). Méně než 10 % respondentů o možnosti přispět vůbec nevědělo. Nejméně respondentů se o možnosti přispět dozvědělo ze školy.

Otázka č. 8: Pokud jste poskytl/a finanční pomoc Ukrajině, o jakou výši se jednalo?

Pokud jste poskytl/a finanční pomoc Ukrajině, o jakou výši se jednalo?

Graf 16 - Odpověď na otázku č. 8 (Vlastní zpracování)

Z grafu je zřejmé, že respondenti spíše poskytlí finanční pomoc než pomoc materiální. Více než 60 % respondentů materiální pomoc neposkytlo. 18 % respondentů, převážně ve věku 51–65 let, poskytlo finanční pomoc do výše 1 500 Kč. 14 % respondentů, převážně ve věku 36–50 let, poskytlo finanční pomoc do výše 500 Kč. Jen 2 % respondentů poskytlo finanční pomoc vyšší než 1 500 Kč.

Otázka č. 9: Pokud jste poskytl/a materiální pomoc Ukrajině, o co se jednalo?

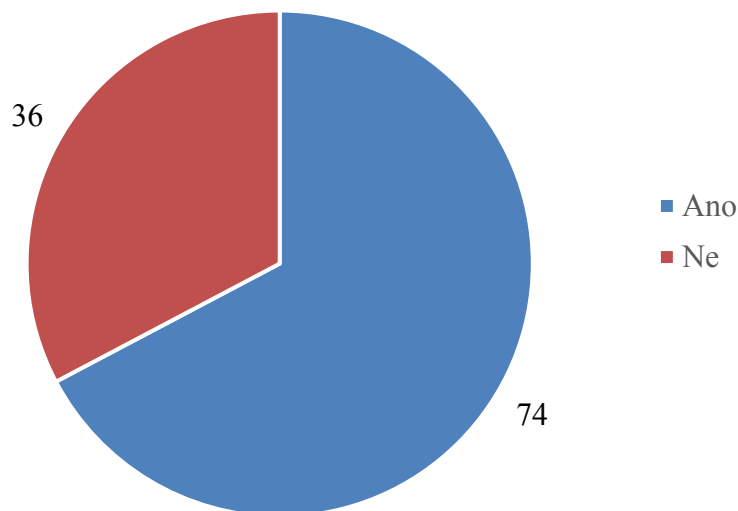

Graf 51 - Odpověď na otázku č. 9 (Vlastní zpracování)

Tato otázka byla jako jediná otevřená, 64 % respondentů uvedlo, že neposkytlí materiální pomoc. Další nejčastější odpovědi byly potraviny (18 %), hygienické potřeby (11 %) a oblečení (7 %). Mezi dalšími odpověďmi byly také hračky pro děti, plenky nebo zdravotnický materiál. V dotazníku se objevily také negativní odpovědi, například že někteří respondenti ukrajinským občanům nic poskytovat nebudou.

Otázka č. 10: Byla ve vašem městě či obci vytvořena sbírka na pomoc Ukrajině?

Byla ve vašem městě či obci vytvořena sbírka na pomoc Ukrajině?

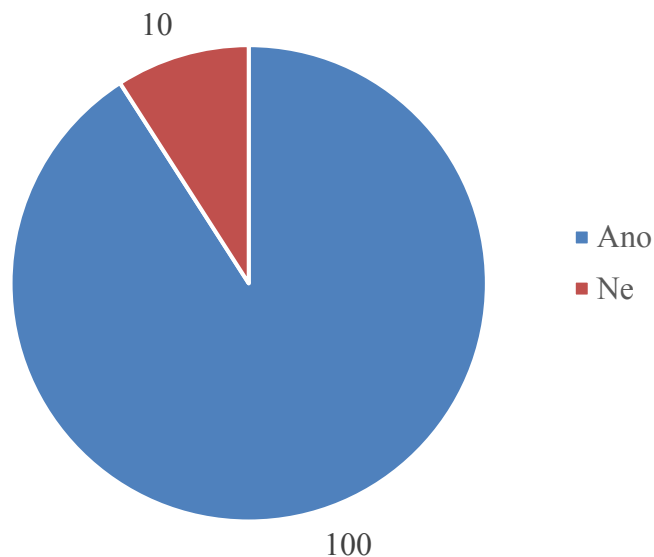

Graf 52 - Odpověď na otázku č. 10 (Vlastní zpracování)

Z grafu je patrné, že více než 67 % respondentů odpovědělo, že v jejich městě či obci byla vytvořena sbírka na pomoc Ukrajině. Jedním z hlavních motivů byla zřejmě solidarita a empatie s lidmi postiženými konfliktem a humanitární krizí na Ukrajině. Lidé cítili potřebu pomáhat těm, kteří se ocitli v nouzi a potřebovali podporu. Dále může hrát roli i mediální pokrytí událostí na Ukrajině, které zviditelnilo utrpení lidí a způsobilo, že se mnozí cítili povinni přispět k řešení této krize. Dalším důvodem mohla být i politická motivace či pocit solidarity s národy bojujícími za svobodu a demokracii. Lidé mohli věřit, že podpora Ukrajiny je důležitá nejen z humanitárního hlediska, ale i z hlediska obrany základních demokratických hodnot.

Otázka č. 11: Ubytoval/a byste u sebe doma ukrajinské občany?

Ubytoval/a byste u sebe doma ukrajinské občany?

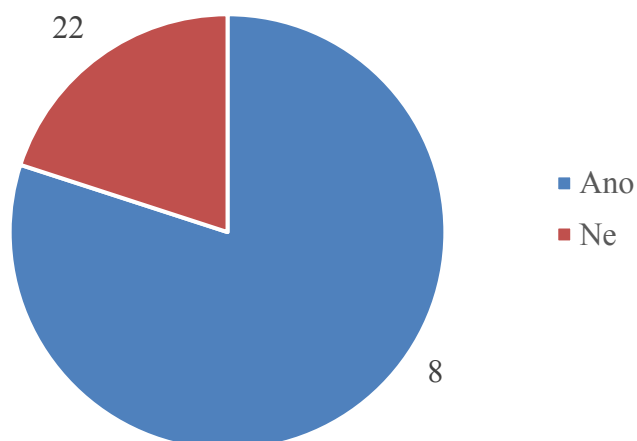

Graf 53 - Odpověď na otázku č. 11 (Vlastní zpracování)

Pouze 9 % ze všech respondentů by u sebe doma ubytovalo ukrajinské občany. To může být proto, že lidé nemají dostatečný prostor a finanční prostředky k poskytnutí ubytování. Také mohou preferovat zachování svého soukromí nebo mohou mít obavy ohledně bezpečnosti a ochrany rodiny. Mezi dalšími důvody mohou být také zdravotní důvody.

Otázka č. 12: Byli nebo jsou ve vašem městě či obci ubytováni občané Ukrajiny?

Byli nebo jsou ve vašem městě či obci ubytováni občané Ukrajiny?

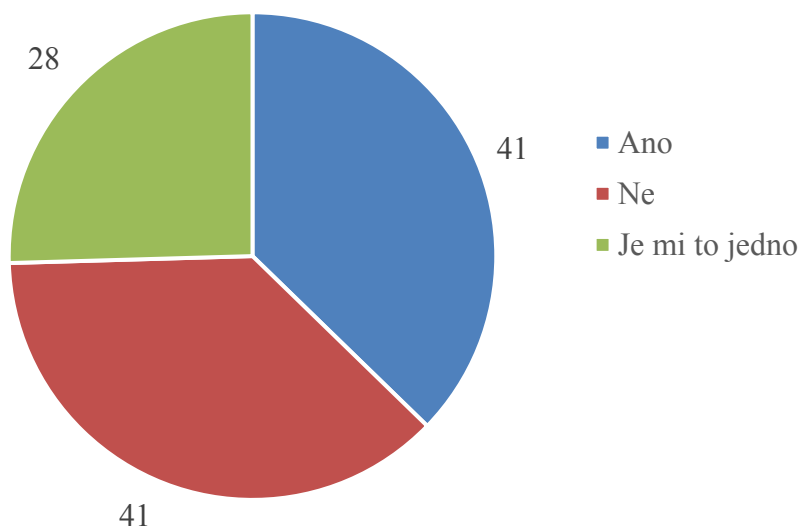

Graf 54 - Odpověď na otázku č. 12 (Vlastní zpracování)

Více než 80 % respondentů uvedlo, že v jejich městě či obci byli ubytováni ukrajinští občané.

Otázka č. 13: Souhlasíte, aby ČR přijímala občany Ukrajiny?

Souhlasíte, aby ČR přijímala občany Ukrajiny?

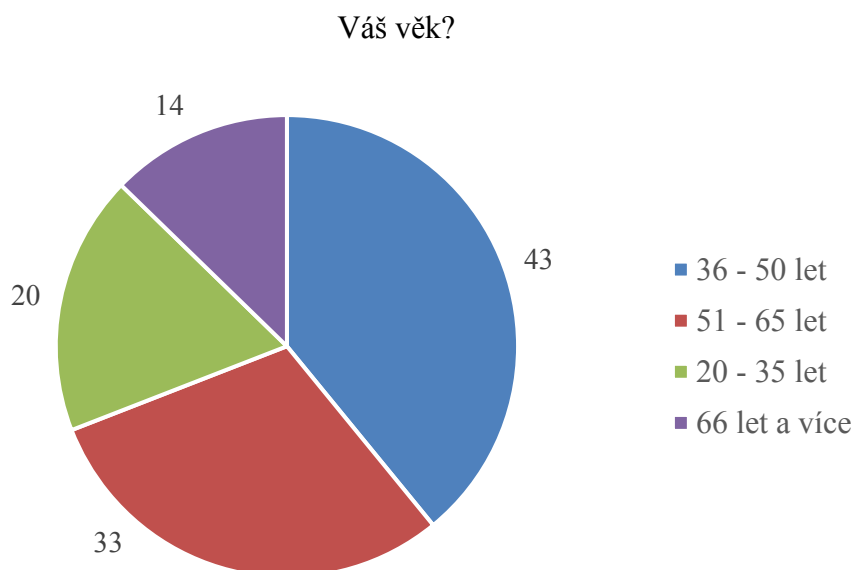

Graf 55 - Odpověď na otázku č. 13 (Vlastní zpracování)

Z grafu je viditelné, že 41 respondentů souhlasí s tím, aby ČR přijímala občany Ukrajiny, a 41 % respondentů s tím nesouhlasí. Dalších 25 respondentů otázku přijetí občanů Ukrajiny neřeší a je jim to jedno. Přijetí migrantů může přinést hospodářské výhody. Ukrajinští občané mohou do České republiky přinést své dovednosti a pracovní sílu, což může pomoci zvýšit hospodářský růst a konkurenceschopnost. Přijetí velkého počtu migrantů ale může vyvolat obavy ohledně bezpečnosti a ochrany národních hranic, zejména pokud existují obavy z nelegální migrace nebo potenciálního přílivu osob s nelegálními úmysly.

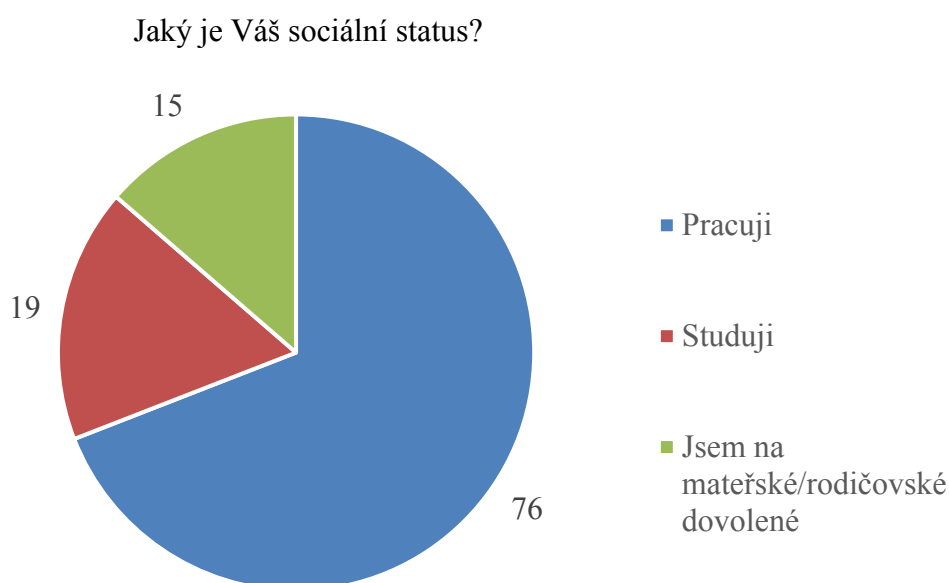
Otázka č. 14: Jste muž nebo žena?

Dle výsledků dotazníků jsou respondenti spíše ženy (63 %). Muži tvoří 37 % respondentů. Ženy jsou často vnímány jako více empatické a citlivé na potřeby ostatních lidí. Tato vyšší úroveň empatie může vést k větší ochotě poskytovat pomoc lidem v nouzi. V některých humanitárních organizacích a dobrovolnických skupinách může být prostředí, které více podporuje účast žen než mužů, a to buď z historických důvodů nebo z důvodu preference určitých dovedností či přístupu.

Otázka č. 15: Váš věk?

Graf 58 - Odpověď na otázku č. 15 (Vlastní zpracování)

Z uvedeného grafu je zřejmé, že nejvíce respondentů spadá do skupiny 36–50 let (39 %). Lidé v této věkové skupině často disponují stabilním příjmem, pracovními a životními zkušenostmi, které jim umožňují podporovat a angažovat se v humanitárních snahách různými způsoby. Další větší zastoupení mají respondenti ve věku 51–65 let (30 %). Respondenti ve věku 20–35 let (18 %) a ve věku 66 let a více (13 %) zaujímají jen malou část.

Otázka č. 16: Jaký je Váš sociální status?

Graf 59 - Odpověď na otázku č. 16 (Vlastní zpracování)

Jelikož respondenti nejvíce spadají do věkové kategorie 36–50 let, je pochopitelné, že největší část zaujímají pracující (69 %), dále pak studenti (17 %) a ženy na mateřské či rodičovské dovolené (14 %).

7. Doporučení pro zefektivnění komunikace v rámci humanitární činnosti

Následná doporučení vycházejí ze zjištění z dotazníkového šetření. Zefektivnění komunikace v rámci humanitární činnosti je klíčové pro úspěch projektů a poskytnutí pomoci těm, kteří ji potřebují. Důležité je informovat veřejnost o činnosti organizace a také je důležité využívat mechanismy zpětné vazby, podporovat projekty a iniciativy, které posilují místní kapacity a trvale zlepšují životní podmínky komunit. Respondenti se o možnosti přispět nejvíce dozvídají z médií nebo ze sociálních sítí. Proto je třeba využívat moderní technologie a inovativní přístupy k řešení humanitárních problémů. Důležitá je také spolupráce s dalšími humanitárními organizacemi, vládními institucemi, nevládními organizacemi a dalšími partnery tak, aby byl maximalizován dopad a efektivita.

Z dotazníku vyplývá, že nejvíce přispívají lidé ve věkové kategorii 36–50 let. Tito lidé jsou často ve fázi života, kdy mají stabilní příjem a mohou si dovolit pravidelné finanční příspěvky humanitárním organizacím. Tyto finanční příspěvky jsou klíčové pro financování humanitárních programů, včetně poskytování zdravotní péče, vzdělání, potravin a dalších základních potřeb pro ty, kdo je potřebují. Tato skupina lidí ale bohužel nemá často čas se dobrovolně angažovat a aktivně zapojovat do humanitární pomoci. Proto je pochopitelné, že tato věková skupina přispívá spíše finančně, je pro ně jednodušší založit si například trvalý příkaz na pravidelné platby. Jejich čas je většinou drahý, a proto jej raději věnují rodině a svým koníčkům.

Více než 65 % respondentů uvedlo, že v jejich městě či obci byla vytvořena sbírka na pomoc Ukrajině. Proto je vytváření sbírek ve městech a obcích vhodnou cestou, jak mobilizovat komunitu k poskytnutí pomoci těm, kteří jsou v nouzové situaci. Tyto sbírky mohou být organizovány v reakci na různé krize, jako jsou přírodní katastrofy nebo ozbrojené konflikty, a mohou zahrnovat shromažďování finančních prostředků, potravin, oblečení, léků a dalších základních potřeb. Organizátoři těchto sbírek musí aktivně veřejnost informovat o potřebě pomoci a cíli sbírky. Také je důležité navázat spolupráci s místními úřady, školami a církvemi.

I studující občané mohou hrát významnou roli v podpoře humanitární pomoci, i když se mohou zdát jejich zdroje omezené. Studující mají často dostatek volného času, který mohou věnovat dobrovolnické činnosti pro humanitární organizace nebo projekty. Mohou se zapojit do dobrovolnických aktivit, jako je organizace událostí, sbírání potravin nebo oblečení, výuka jazyků pro uprchlíky nebo pomoc s administrativními úkoly. Studující mohou organizovat sbírky a charitativní akce na svých školách nebo v komunitě, které mohou pomoci shromáždit finanční prostředky nebo materiální pomoc pro ty, kdo ji potřebují. Mohou pořádat prezentace, workshopy, diskuse nebo kampaně na svých školách a univerzitách, které informují lidi o problémech a povzbudí je k podpoře a angažovanosti. Studující mohou využít své dovednosti a znalosti k podpoře humanitárních iniciativ. To může zahrnovat psaní článků, tvorbu videí, grafický design,

programování, sociální média a další dovednosti, které mohou pomoci humanitárním organizacím šířit povědomí a získávat podporu. Celkově lze říci, že i přesto, že studující mohou mít omezené zdroje, mohou hrát důležitou roli v podpoře humanitární pomoci. Jejich zapojení a angažovanost může přinést reálnou pomoc a změnu v životech lidí postižených krizemi a katastrofami po celém světě.

Matky na mateřské či rodičovské dovolené poskytují spíše materiální pomoc než finanční pomoc, jelikož jsou v životní fázi, kdy je jejich příjem značně omezen a také mají nedostatek času, jelikož pečují o své děti a domácnost. Mohou však například pomoci se sbírkou, kdy poskytnou dětské oblečení a hračky, s kterými si již děti nehrají.

Zefektivnění komunikace v rámci humanitární činnosti je klíčové pro úspěch projektů a poskytnutí pomoci těm, kteří ji potřebují. Zde jsou některá opatření, která mohou pomoci:

- Zavedení jasných komunikačních kanálů: Vytvoření jasné komunikační strategie, která bude určovat způsob komunikace s cílovými skupinami, médii a dalšími zúčastněnými stranami. To může zahrnovat použití e-mailu, sociálních médií a dalších prostředků komunikace.
- Schůzky a pravidelná setkávání: Pořádání pravidelných schůzek a setkání, aby členové týmu mohli pravidelně sdílet informace, zkušenosti a potřeby. To může zahrnovat jak osobní setkání, tak virtuální schůzky prostřednictvím videokonferencí.
- Školení v komunikačních dovednostech: Školení zaměřená na efektivní komunikaci pro pracovníky humanitárních organizací by měla zahrnovat dovednosti jako aktivní naslouchání, diplomacie a řešení konfliktů.
- Využití technologie: Zavedení moderních technologií, jako jsou aplikace pro správu projektů, virtuální konferenční nástroje a platformy pro sdílení dokumentů, může výrazně zlepšit komunikaci a spolupráci v rámci týmu i s externími partnery.
- Zahrnutí místních komunit: Zapojení místních komunit do procesu komunikace a rozhodování je klíčové pro úspěch humanitárních projektů.
- Zpětná vazba a hodnocení: Pravidelné sbírání zpětné vazby od členů týmu a cílových skupin může být použito k vylepšení komunikačních procesů a strategií.

Zlepšení komunikace v rámci humanitární činnosti vyžaduje systematický přístup a angažovanost celého týmu, ale může přinést významné vylepšení v poskytování pomoci a podpory těm, kteří ji potřebují.

Humanitární pomoc během války v Ukrajině byla Česká republika schopna zvládnout velmi dobře. Toto lze pozorovat z průzkumů mezinárodních organizací, které ukázaly, že Česká republika měla systém nejlépe a nejefektivněji nastavený, a to i přes velký nápor migrantů. Pravidla pro vstup a přijetí do České republiky se postupně zpříšňovala – a to až už šlo o dávky poskytované uprchlíkům nebo povinnosti, které museli uprchlíci splňovat.

Je důležité, aby byl komunikován přínos, který ukrajinští občané přinášejí České republice. Mnoho ukrajinských uprchlíků již od března roku 2022 pracuje na kvalifikovaných i nízkokvalifikovaných pozicích a v zaměstnání setrvávají déle než 2 roky. Ukrajinští občané v České republice pracují a přispívají daněmi, sociálními dávkami a zdravotním pojištěním. Bylo zjištěno, že podpora vydaná na pomoc Ukrajině je nižší než částka, kterou ukrajinští občané v České republice odvedli státu.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část se především zabývá klíčovými pojmy, jako je humanitární pomoc, humanitární krize, migrace a ruská invaze na Ukrajině. Další část se zaměřuje přímo na organizaci Člověk v tísni, nejprve obecně, a poté je řešena přímo pomoc této organizace během války na Ukrajině a migrační vlny ukrajinských občanů do České republiky. Pro zaměstnance organizace byla tato situace výzvou, které čelili při poskytování humanitární pomoci během této náročné krizové situace. Rychlá reakce a schopnost koordinovat pomoc a zajišťovat potřeby uprchlíků byly klíčové. Je evidentní, že humanitární organizace sehrály klíčovou roli při poskytování základních potřeb, jako je přístřeší, potraviny, lékařská péče a poskytování psychosociální podpory pro migrující jedince a rodiny. Spolupráce s místními orgány a dobrovolníky byla rovněž nedocenitelná a přispěla k úspěšnému zvládnutí krize.

Nicméně, i přes veškeré úsilí, je zřejmé, že situace vyžaduje dlouhodobě udržitelná řešení. Je nezbytné, aby pomoc nebyla pouze krátkodobou reakcí na naléhavou situaci, ale aby byla součástí širšího strategického plánu. Je potřeba věnovat pozornost potřebám uprchlíků i po skončení mediálního zájmu. Dále je nutné neustále se učit z předchozích zkušeností a zlepšovat přístup k poskytování pomoci, aby byla zajištěna co nejefektivnější a nejhumánnější podpora pro ty, kteří se ocitli v obtížné situaci migrace. Při zpracování teoretické části jsem využíval především literaturu a internetové zdroje.

V praktické části jsem provedl výzkumné šetření, které mělo zjistit povědomí občanů o humanitární pomoci a organizacích, které tuto pomoc poskytují. Z dotazníku vyplynulo, že nejvíce humanitární pomoc poskytují občané ve věku 36–50 let, tedy občané v nejproduktivnějším věku. Nejčastěji se o sbírkách, které míří mimo území ČR, respondenti dozvídají z médií, internetu a sociálních sítí. Můžeme konstatovat, že mezi respondenty byly spíše ženy než muži. Ženy totiž často projevují vyšší míru empatie a péče o druhé, což je důležitý aspekt při poskytování humanitární pomoci. Také jsou často postiženy válkami, konflikty a přírodními katastrofami více než muži, a proto mohou mít větší motivaci a potřebu angažovat se v humanitárních aktivitách.

V závěru mé práce jsem navrhl doporučení pro zefektivnění komunikace v rámci humanitární činnosti, která je klíčová pro úspěch projektů a poskytnutí pomoci těm, kteří ji potřebují.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bezpečný přístav pomáhá mladistvým a mladým dospělým uprchlíkům z Ukrajiny bez doprovodu.

Online. ČLOVĚK V TÍSNI. Clovekvtsni.cz. 2023, 7.11.2023. Dostupné z:

<https://www.clovekvtsni.cz/bezpecny-pristav-10798gp#dalsi-weby>. [cit. 2024-03-07].

Co je migrace. Online. In: ČLOVĚK V TÍSNI. Clovekvtsni.cz. 2022. Dostupné z:

https://www.clovekvtsni.cz/media/publications/1955/file/01_co-je-migrace.pdf. [cit. 2024-03-07].

Časová osa: rok ruské války na Ukrajině. Tisíce mrtvých, umučení civilisté, postup vojsk. Online.

Irozhlas.cz. 2023, 23.2. 2023. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/rok-valky-na-ukrajine-rusko-invaze-casova-osa-zelenskyj-putin_2302230620_pek.

[cit. 2024-03-01].

ČESKÁ REPUBLIKA. 151/2010 Sb., *Zákon o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů.* In: Sběrka zákonů. 2010.

Česká republika pomáhá s následky ruské invaze na Ukrajinu. Online. MINISTERSTVO

ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Mzv.gov.cz. 2022, 08.04.2022. Dostupné z:

https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/ceska_republika_pomaha_s_nasledky_ruske.html. [cit. 2024-03-01].

DRAŽAN, Jan a PERGLER, Jan. *Člověk 25: čtvrtstoletí Člověka v tísní.* Praha: Zeď, [2017]. ISBN 9788090659322.

DUNKLEY, Fiona, 2019. *Psychosocial Support for Humanitarian Aid Workers.* New York: Routledge. ISBN 978-1-1387-0734-4.

Figures at a glance. Online. THE UN REFUGEE AGENCY. Unhcr.org. 2022. Dostupné z:

<https://www.unhcr.org/about-unhcr/who-we-are/figures-glance>. [cit. 2024-03-02].

Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce. Online. CHARITA ČESKÁ REPUBLIKA.

Svet.charita.cz. © 2024. Dostupné z: <https://svet.charita.cz/jak-pomahame/humanitarni-pomoc/>.

[cit. 2024-03-02].

Humanitární pomoc. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Mvcr.cz [online]. © 2024

Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/humanitarni-pomoc.aspx>[cit. 2024-02-12].

Humanitární pomoc. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY.

Mzv.gov.cz [online]. © 2023 Dostupné z:

https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/index.html

[cit. 2024-02-12].

Humanitární pomoc v průběhu roku 2023. Online. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Mzv.gov.cz. 2023, 24.11.2023. Dostupné z:

https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/humanitarni_pomoc_v_prubehu_roku_2023.html. [cit. 2024-02-15].

Infografika – Migration flows: Eastern, Central and Western routes. Online. EVROPSKÁ RADA.

Consilium.europa.eu. 2024, 21.2.2024. Dostupné z:

<https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/migration-flows-to-europe/>. [cit. 2024-02-07].

Jejich domov v Ukrajině už mnohdy neexistuje, s naší pomocí začínají znovu v Česku. Podpora nejzranitelnějších uprchlíků pokračuje. Online. ČLOVĚK V TÍSNI. Clovekvtsni.cz. 2024,

21.2.2024. Dostupné z: [https://www.clovekvtsni.cz/jejich-domov-v-ukrajine-uz-mnohdy-](https://www.clovekvtsni.cz/jejich-domov-v-ukrajine-uz-mnohdy-neexistuje-s-nasi-pomoci-zacinaji-znovu-v-cesku-podpora-nejzranitelnejsich-uprchliku-pokracuje-11189gp)

[neexistuje-s-nasi-pomoci-zacinaji-znovu-v-cesku-podpora-nejzranitelnejsich-uprchliku-pokracuje-](https://www.clovekvtsni.cz/jejich-domov-v-ukrajine-uz-mnohdy-neexistuje-s-nasi-pomoci-zacinaji-znovu-v-cesku-podpora-nejzranitelnejsich-uprchliku-pokracuje-11189gp)

[11189gp](https://www.clovekvtsni.cz/jejich-domov-v-ukrajine-uz-mnohdy-neexistuje-s-nasi-pomoci-zacinaji-znovu-v-cesku-podpora-nejzranitelnejsich-uprchliku-pokracuje-11189gp). [cit. 2024-02-07].

Migrace. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Mvcr.cz [online]. © 2024, Dostupné

z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx> [cit. 2024-02-22].

O nás. Online. ČLOVĚK V TÍSNI. Clovekvtsni.cz. © 2024. Dostupné z:

<https://www.clovekvtsni.cz/kdo-jsme/o-nas#nas-profil>. [cit. 2024-02-22].

Prohlášení Ministerstva zahraničních věcí k trvající ruské agresi proti Ukrajině. Online.

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Mzv.gov.cz. 2024, 24.02.2024.

Dostupné z:

https://mzv.gov.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/prohlaseni_a_stanoviska/prohlaseni_ministerstva_zahranicnich.html. [cit. 2024-02-20].

Slovníček pojmů. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Mvcr.cz [online]. © 2024.

Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/humanitarni-pomoc.aspx>[cit. 2024-03-07].

Sociální práce a další aktivity v ČR. Online. ČLOVĚK V TÍSNI. Clovekvtsni.cz. © 2024.

Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/co-delame/socialni-prace-v-cr>. [cit. 2024-02-21].

SOS Ukrajina 2022–2024: Pomoc, priority a plány. Online. ČLOVĚK V TÍSNI. Clovekvtsni.cz. ©

2024. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/co-delame/humanitarni-a-rozvojova-pomoc/ukrajina#-poskytujeme-materialni-pomoc-stovkam-tisic-lidi-po-cele-ukrajine->. [cit. 2024-02-10].

"Uprchlíci" a "migranti". Online. THE UN REFUGEE AGENCY. Unhcr.org. 2016, 5.9.2016.

Dostupné z: <https://www.unhcr.org/cz/365-cznews2016uprchlici-a-migranti-html.html>. [cit. 2024-02-21].

Válka na Ukrajině. Online. Edu.ceskatelevize.cz. © 2024. Dostupné z:

<https://edu.ceskatelevize.cz/namet/valka-na-ukrajine>. [cit. 2024-03-15].

Základní přehled humanitární pomoci. Online. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Mzv.gov.cz. 2010, 02.04.2012. Dostupné z:

https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevkladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html. [cit. 2024-03-15].

Základní přehled humanitární pomoci. Online. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Mzv.gov.cz. 2010, 02.04.2012. Dostupné z:

https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevkladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html. [cit. 2024-03-07].

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome
ČR	Česká republika
FORS	Fórum pro rozvojovou spolupráci
HIV	Human Immunodeficiency Virus
IFRC	International Federation of Red Cross
INEE	The Inter-agency Network for Education in Emergencies
OAMP	Odbor azylové a migrační politiky
OSN	Organizace spojených národů
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Materiální pomoc (Humanitární pomoc, © 2024)	12
Obrázek 2 - Roční počet nelegálních vstupů (2015–2024) (Migrační toky: východní, střední a západní cesty, 2024)	18
Obrázek 3 - Kde pomáhá Člověk v tísni (Kde pomáháme, 2024)	20
Obrázek 4 - Pomoc po zničení přehrady Nová Kachovka (Jak vypadala naše pomoc Ukrajině, 2024)	22
Obrázek 5 - Pomoc Člověka v tísni na Ukrajině (Jak financujeme pomoc obětem ruské invaze, 2024)	23
Obrázek 6 - Psychosociální podpora v dětských klubech (Jak vypadala naše pomoc Ukrajině, 2024)	24

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Odpověď na otázku č. 1 (Vlastní zpracování).....	30
Graf 2 - Odpověď na otázku č. 2 (Vlastní zpracování).....	31
Graf 3 - Odpověď na otázku č. 3 (Vlastní zpracování).....	31
Graf 4 - Odpověď na otázku č. 4 (Vlastní zpracování).....	32
Graf 5 - Odpověď na otázku č. 5 (Vlastní zpracování).....	32
Graf 6 - Odpověď na otázku č. 6 (Vlastní zpracování).....	33
Graf 7 - Odpověď na otázku č. 7 (Vlastní zpracování).....	34
Graf 8 - Odpověď na otázku č. 8 (Vlastní zpracování).....	34
Graf 9 - Odpověď na otázku č. 9 (Vlastní zpracování).....	35
Graf 10 - Odpověď na otázku č. 10 (Vlastní zpracování).....	36
Graf 11 - Odpověď na otázku č. 11 (Vlastní zpracování).....	37
Graf 12 - Odpověď na otázku č. 12 (Vlastní zpracování).....	37
Graf 13 - Odpověď na otázku č. 13 (Vlastní zpracování).....	38
Graf 14 - Odpověď na otázku č. 15 (Vlastní zpracování).....	39
Graf 15 - Odpověď na otázku č. 16 (Vlastní zpracování).....	39

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: SEZNAM OTÁZEK POSKYTNUTÝCH ORGANIZACÍ ČLOVĚK V TÍSNI

Příloha P II: DOTAZNÍK

PŘÍLOHA P 1: SEZNAM OTÁZEK POSKYTNUTÝCH ORGANIZACI ČLOVĚK V TÍSNI

1. Jaké byly Vaše první kroky při počátku migrace?
2. Co přesně Vaše organizace zajišťovala pro ukrajinské občany?
3. Jaké byly vaše kroky po zaregistrování ukrajinských občanů v ČR?
4. Jste s nimi nadále v kontaktu?
5. Jaká konkrétní byla vaše pomoc pro ukrajinské děti?
6. Poskytovali jste finanční pomoc ukrajinským občanům v ČR?
7. Vrátili se již někteří ukrajinští občané zpět na Ukrajinu? Pomáhali jste jim při návratu na Ukrajinu a jak?
8. Jaké jsou Vaše budoucí cíle při pomoci ukrajinským občanům v ČR?

PŘÍLOHA P 2: DOTAZNÍK

Humanitární činnost Člověk v tísni při migrační vlně z Ukrajiny

1. Znáte organizaci Člověk v tísni?*

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

2. Přispěl jste někdy přes organizaci Člověk v tísni?*

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

3. Zaregistroval/a jste, že na Ukrajině probíhá válka?*

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

4. Přispěl/a jste někdy na sbírku, která mířila mimo území ČR?*

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

5. Pokud ano, bylo to na pomoc Ukrajině?*

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

6. O jakou pomoc se jednalo?*

Vyberte jednu odpověď

Finanční

Materiální

Finanční i materiální

Neposkytl/a jsem pomoc Ukrajině

7. Jakým způsobem jste se o možnosti poskytování humanitární pomoci Ukrajině dozvěděl/a?*

Vyberte jednu nebo více odpovědí

Média

Internet (sociální sítě)

Kamarádi

Místní rozhlas

Škola

Nevěděl/a jsem o tom

Jiná

8. Pokud jste poskytl/a finanční pomoc Ukrajině, o jakou výši se jednalo?*

Vyberte jednu odpověď

do 100 Kč

do 500 Kč

do 1500 Kč

nad 1500 Kč

neposkytl/a jsem finanční pomoc

9. Pokud jste poskytl/a materiální pomoc Ukrajině, o co se jednalo?

Napište jedno nebo více slov...

500

10. Byla ve vašem městě či obci vytvořena sbírka na pomoc Ukrajině?*

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

11. Ubytoval/a byste u sebe doma ukrajinské občany?

*

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

12. Byli nebo jsou ve vašem městě či obci ubytováni občané Ukrajiny?*

Vyberte jednu odpověď

13. Souhlasíte, aby ČR přijímala občany Ukrajiny?*

Vyberte jednu odpověď

14. Jste muž nebo žena?*

Vyberte jednu odpověď

15. Váš věk?*

Vyberte jednu odpověď

20 -35 let

36 - 50 let

51 - 65 let

66 let a víc

16. Aktuálně*

Vyberte jednu odpověď

Pracuji

Studuji

Jsem na mateřské nebo rodičovské dovolené

Jsem v důchodu

Jiná

